

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 125/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Mgr. Evou Garovou, advokátkou, Štefánikova 14, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II č. k. 5P/136/2024-126 zo 4. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. marca 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 12 ods. 4 ústavy, ako aj čl. 13 dohovoru uznesením mestského súdu č. k. 5P/136/2024-126 zo 4. februára 2025. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadajú o náhradu trov konania. Sťažovatelia zároveň navrhujú, aby ústavný súd pri prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na mestskom súde je v súčasnosti pod sp. zn. 5P/136/2024 vedené konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletej [REDACTED], ktoré začalo na návrh sťažovateľa 1, ktorého právnym zástupcom je sťažovateľ 2.

3. Mestský súd nariadil na 16. január 2025 v zmysle § 115 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) v spojení s § 51b vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) informatívne stretnutie rodičov, ktoré označil ako „*informatívny výsluch*“, na ktoré predvolal účastníkov konania a ich právnych zástupcov. Na informatívne stretnutie sa dostavil navrhovateľ (sťažovateľ 1, pozn.), manželka a jej právna zástupkyňa. Právny zástupca navrhovateľa (sťažovateľ 2, pozn.) sa na úkon nedostavil bez uvedenia dôvodu či ospravedlnenia. Sťažovateľ 1 požiadal, aby mestský súd uskutočnil informatívne stretnutie bez prítomnosti právnej zástupkyne manželky. Po nevyhovení jeho požiadavke bez uskutočnenia výsluchu odišiel. Po tejto udalosti mestský súd napadnutým uznesením zo 4. februára 2025 uložil sťažovateľovi 1 podľa § 102 ods. 2 CMP poriadkovú pokutu vo výške 200 eur. Zároveň uložil poriadkovú pokutu v rovnakej výške aj jeho právnomu zástupcovi, keďže sa nedostavil na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný, a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Podľa názoru sťažovateľov postupom a rozhodnutím mestského súdu došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ako aj k absencii primeraného odôvodnenia napadnutého uznesenia. Sťažovatelia spochybňujú zákonnosť uloženia poriadkovej pokuty ako takej, ako aj vecnú správnosť pojmu „*informatívny výsluch*“, ktorý bol mestským súdom aplikovaný.

5. Podľa sťažovateľov mestský súd pri uložení poriadkovej pokuty nesprávne aplikoval § 115 CMP a § 195 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v nadväznosti na § 51b vyhlášky, ktorý zakotvuje inštitút informatívneho stretnutia rodičov. Podľa názoru sťažovateľov je § 115 CMP aplikovateľný len na procesné úkony vykonané na základe podnetu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. V danom prípade však žiaden takýto podnet daný nebol, keďže bol podaný riadny návrh na rozvod manželstva v spojení s úpravou výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, teda začalo riadne súdne konanie.

6. Podľa sťažovateľov bol nesprávne aplikovaný aj § 195 ods. 1 a 2 CSP, ktorý upravuje výsluch strany sporu, resp. účastníkov konania. Informatívne stretnutie rodičov zakotvené v § 51b ods. 1 a 2 vyhlášky je však osobitná forma tzv. dobrovoľnej fázy daného typu konania. Na podporu svojej argumentácie sťažovatelia poukázali na znenie usmernenia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré je zverejnené na webovej stránke ministerstva pod názvom „*Metodika, princípy a priebeh multidisciplinárneho prístupu súdu v rodinnoprávnej agende*“ (ďalej len „*usmernenie*“), ktoré charakterizuje informatívne stretnutie rodičov ako súčasť dobrovoľnej fázy mimosporového konania.

7. Sťažovatelia preto spochybňujú aj vecnú správnosť postupu mestského súdu pri uložení poriadkovej pokuty, ktorý ju uložil sťažovateľovi 1 po tom, ako sa síce na daný úkon dostavil, avšak pred jeho uskutočnením odišiel, keďže mestský súd odmietol vykonať stretnutie bez účasti právnej zástupkyne manželky. Vzhľadom na dobrovoľný charakter daného úkonu sťažovatelia

považujú uloženie poriadkovej pokuty sťažovateľovi 1 za svojvoľné, keďže on sa na stretnutie riadne a včas dostavil, aj keď v jeho samotnom uskutočnení nepokračoval.

8. Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 spočíva svojvoľný postup mestského súdu v tom, že sťažovateľ 2 (údajne) nebol na úkon predvolaný, keďže súd predvoláva na daný úkon len rodičov. Je len vecou účastníka konania, či sa úkonu zúčastní sám alebo za prítomnosti právneho zástupcu. Sťažovatelia aj v tejto súvislosti odkázali na znenie usmernenia, ktoré stanovuje dobrovoľnosť tejto fázy konania, zakotvuje možnú neúčast' právnych zástupcov pri uskutočnení daného úkonu a odporúča zdržanlivosť právnych zástupcov pri jeho vykonávaní. Postup mestského súdu, ktorý sťažovateľovi 2 uložil poriadkovú pokutu s odôvodnením, že bol na výsluch riadne a včas predvolaný, no svoju účasť neospravedlnil, považujú sťažovatelia v rámci daných skutočností za nezákonný a porušujúci označené články ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu.

9. Podľa sťažovateľov neboli splnené podmienky na uloženie poriadkovej pokuty, keďže sťažovatelia svojím konaním nesťažovali postup súdu. Pokuta je preto neopodstatnená, neprimeraná, jej uložením mestský súd nesledoval naplnenie účelu daného inštitútu a samotné uloženie mestský súd v napadnutom uznesení neodôvodnil dostatočne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu arbitrárnosťou napadnutého uznesenia, prostredníctvom ktorého mestský súd uložil obom sťažovateľom poriadkovú pokutu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút sú spôsobilým predmetom ústavného prieskumu, aj keď v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a tým podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015), a preto aj na rozhodovanie súdov o uložení pokút sú primerane kladené požiadavky vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. To predovšetkým znamená, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom požadovaným spôsobom, odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „ustanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či listiny (m. m. I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018).

13. Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty má charakter procesnej sankcie, ktorá svojou podstatou (okrem iného) umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov aj v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (m. m. IV. ÚS 208/2018, III. ÚS 193/2018). Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je, že konaním alebo opomenutím dotknutého subjektu dôjde k sťaženiu postupu konania alebo k jeho predĺženiu.

14. Pri preskúvaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty prichádza do úvahy vyhovenie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia rozhodnutia (m. m. III. ÚS 152/2017).

15. Sťažovatelia spochybňujú samotnú zákonnosť uloženia poriadkovej pokuty, ako aj súvisiacu aplikáciu označených ustanovení Civilného mimosporového poriadku a Civilného sporového poriadku. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia v kontexte uplatnených sťažnostných námietok, po ktorých posúdení uvádza, že žiadna z nich nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

16. Pri námietke, ktorou sa sťažovatelia snažia spochybniť zákonnosť samotného procesného úkonu mestského súdu označeného mestským súdom ako „*informatívny výsluch*“ v kontexte pojmu „*informatívne stretnutie rodičov*“ zakotveného v § 51b vyhlášky, ústavný súd uvádza, že napriek použitej terminologickej nepresnosti je z obsahu napadnutého uznesenia zrejmé, že išlo o procesný úkon „*informatívne stretnutie rodičov*“, na ktorý bol sťažovateľ 1 (v konaní kvalifikovane zastúpený sťažovateľom 2) riadne a včas predvolaný. V okolnostiach prerokúvanej veci neobstojí odkaz na dobrovoľnosť tohto inštitútu, keďže sťažovateľ 1 dostavením sa na predvolanie súdu dostatočne jasne prejavil svoju vôľu sa daného procesného úkonu zúčastniť v plánovanom termíne a mestský súd tak legitímne očakával jeho súčinnosť. Dobrovoľný charakter daného inštitútu totiž spočíva v tom, že účastníci majú možnosť aktívnu účasťou na informatívnom stretnutí dobrovoľne uzatvoriť dohodu, čím sa môžu vyhnúť druhej fáze súdneho konania, ktorá už má obligatórny charakter.

17. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľov, že dobrovoľnosť znamená, že sa účastník konania po doručení predvolania na procesný úkon „*informatívne stretnutie rodičov*“ nemusí dostaviť, resp. je oprávnený bez vysvetlenia z neho kedykoľvek odísť. Odchod sťažovateľa 1 bez súhlasu súdu nemožno ospravedlniť iba tým, že mestský súd nevyhovel jeho požiadavke, aby uskutočnil informatívne stretnutie bez prítomnosti právnej zástupkyne jeho manželky. Rozsah splnomocnenia, ktoré je udelené advokátovi na celé konanie, nemožno obmedziť (§ 92 ods. 2 CSP), zvolený advokát je oprávnený zúčastniť sa všetkých úkonov súdu (vrátane informatívneho výsluchu rodičov). Ani text sťažovateľmi odkazovaného usmernenia ministerstva spravodlivosti nie je spôsobilý spochybniť vecnú správnosť postupu mestského súdu, keďže odporúča (len) zdržanlivosť právnych zástupcov pri vykonávaní daného úkonu a nevylučuje ich účasť. Ústavný súd dodáva, že samotné usmernenie je podzákoným predpisom, ktorý má len odporúčací charakter.

18. Ak mestský súd založil rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi 1 na tej skutočnosti, že sťažovateľ 1 napriek svojej prvotnej prítomnosti na procesnom úkone následne

svojím konaním (odchodom) sťažil jeho postup, aj keď „len“ v tzv. dobrovoľnej fáze konania, nepovažuje ústavný súd jeho postup ani rozhodnutie za vybočujúce z ústavnoprávneho rámca práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie.

19. Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 ústavný súd nevidel prvky svojvôle pri postupe mestského súdu, ktorý ho ako právneho zástupcu navrhovateľa na uvedený úkon predvolal. Je na úvahe súdu, akú formu zabezpečenia účasti dotknutých osôb na procesnom úkone zvolí. Následne je, naopak, na úvahe advokáta, či sa na konkrétnom procesnom úkone zúčastní osobne alebo sa ho zúčastní klient bez jeho prítomnosti. V každom prípade je povinnosťou každého, kto bol na procesný úkon predvolaný, dostaviť sa na súd. Zákon jednoznačne ustanovuje možnosť súdu sankcionovať nedostavenie sa na súd za podmienok uvedených v § 102 ods. 1 písm. b) CSP, teda ak riadne a včas predvolaná osoba neprítomnosť na súde neospravedlnila včas a vážnymi okolnosťami. Postup mestského súdu, ktorý uložil sťažovateľovi 2 poriadkovú pokutu pre jeho procesnú pasivitu vo vzťahu k doručenému predvolaniu, tak nemožno označiť za ústavne neakceptovateľný.

20. Na margo námietky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia odkazuje ústavný súd na svoju rozhodovaciu činnosť, podľa ktorej sa rozsah odôvodnenia uznesenia spravuje povahou veci a charakterom, resp. významom uznesenia. Niektoré uznesenia sa svojím významom približujú významu rozsudku, preto musia mať aj náležitosti vyžadované týmto ustanovením, keďže to vyžaduje povaha veci. Iné uznesenia, ktoré napríklad upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie, prípadne ukladá poriadkovú pokutu, stačí odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje (IV. ÚS 456/2023).

21. Ústavný súd považuje napadnuté uznesenie s prihliadnutím na jeho charakter za primerane odôvodnené a zároveň neindikuje existenciu takých skutočností, ktoré by umožňovali prijať záver o jeho arbitrárnosti zakladajúci porušenie sťažovateľmi označených práv. Ani výšku poriadkovej pokuty nemožno označiť za svojvoľnú, resp. neprimerane vysokú, keďže bola uložená vo výške nepresahujúcej zákonný limit.

22. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že postup mestského súdu ani napadnuté uznesenie mestského súdu nedovoľujú prijať záver, že by došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov tak, že by mohlo zasiahnuť do základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v ňom neidentifikoval signály svojvôle či arbitrárneho prístupu zo strany mestského súdu, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v danej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 1 dodatkového protokolu v spojení s čl. 12 ods. 4 ústavy a čl. 13 dohovoru:

23. Sťažovatelia porušenie práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 1 dodatkového protokolu v spojení s čl. 12 ods. 4 ústavy a čl. 13 dohovoru odvíjajú od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného

práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľmi označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu nebol dôvod rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu